

GIẢI PHÁP PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA PHẬT GIÁO TRONG THỰC HIỆN AN SINH XÃ HỘI Ở NƯỚC TA GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

TS. ĐỖ VIỆT HÀ*

Tóm tắt: Phật giáo là tôn giáo với các giáo lý “tốt đời, đẹp đạo” được ra đời tại Ấn Độ sau đó lan rộng ra nhiều quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Phật giáo vào Việt Nam từ rất sớm và nhanh chóng ăn sâu, bám rễ và trở thành “nhu cầu tinh thần” không thể thiếu của nhiều người dân Việt Nam. Ngày nay với sự phát triển nhanh của xã hội, sự biến đổi của nền kinh tế, sự thay đổi cách sống, cách nhìn nhận của con người trước mọi vấn đề thì tinh thần từ bi, bác ái, cứu khổ, cứu nạn của Phật giáo ngày càng cần phải được quan tâm, chú trọng gìn giữ và phát triển. Với mục tiêu đưa ra các giải pháp nhằm phát huy vai trò của Phật giáo trong thực hiện an sinh xã hội, bài viết tập trung làm rõ các vấn đề: 1- Vai trò của Phật giáo với đảm bảo an sinh xã hội; 2- Thực trạng việc phát huy vai trò của Phật giáo trong đảm bảo an sinh xã hội trong thời gian qua; 3- Những giải pháp cơ bản nhằm phát huy vai trò của Phật giáo trong thực hiện an sinh xã hội ở nước ta giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: An sinh xã hội; giáo lý; Phật giáo Việt Nam.

1. Đặt vấn đề

Với mục tiêu lấy con người làm gốc, Phật giáo ra đời là để phục vụ và thỏa mãn những nguyện vọng cao quý của con người, mang lại cho con người

* Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội.

cuộc sống hạnh phúc trong an lạc. Tinh thần cứu khổ, cứu nạn, từ bi, bác ái của đức Phật đã giúp Phật giáo ngày càng phát triển, lan rộng, gắn bó và gần gũi với nhân dân Việt Nam. Giáo lý tốt đẹp của đạo Phật đã đi vào đời sống của nhân dân thông qua các hoạt động, hành động thực tế như hoạt động từ thiện, các hoạt động an sinh xã hội, giúp người nghèo vượt khó, đồng hành cùng Nhà nước trong các hoạt động hỗ trợ người dân. Với phương châm “nhập thế giúp đời”, Phật giáo Việt Nam luôn tham gia vào các hoạt động nhân đạo, từ thiện đem lại những giá trị nhân văn sâu sắc, góp phần xây dựng hệ thống an sinh xã hội của nước ta trong giai đoạn hiện nay.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết kết hợp sử dụng các phương pháp trong nghiên cứu: Phương pháp quan sát khoa học; phân tích - tổng hợp; logic - lịch sử.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Vai trò của Phật giáo với đảm bảo an sinh xã hội

- *Phật giáo và an sinh xã hội ở Việt Nam:*

Ngay từ những ngày đầu Công nguyên, các nhà sư Ấn Độ đã theo đường biển đến Việt Nam và mang theo những giáo lý tốt đẹp của Phật giáo và ngay lập tức Phật giáo đã bám rễ, ăn sâu vào đời sống tinh thần của nhân dân và trở thành tôn giáo chính của nước ta giai đoạn đó; đức Phật được nhân dân tôn sùng và đồng nhất với những vị thần trong tín ngưỡng truyền thống dân gian của người Việt đã có từ ngàn đời và tin tưởng tuyệt đối rằng đức Phật có khả năng cứu giúp tất cả chúng sinh, nhân loại thoát khỏi mọi tai ương, kiếp nạn trong cuộc sống...

Phật giáo có mặt ở nhiều nơi trên thế giới, tuy nhiên khi giáo lý nhà Phật đến các quốc gia khác nhau thì lại có sự biến đổi cho phù hợp với phong tục tập quán cũng như điều kiện và hoàn cảnh sống của từng nước. Việt Nam là quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á, là nơi giao thoa của các nền văn minh lớn trên thế giới, nền kinh tế chủ yếu là nông nghiệp lúa nước gắn bó với thiên nhiên nên con người Việt Nam ngay từ sớm đã có đầu óc thiết thực. Đặc trưng nổi bật nhất của Phật giáo ở Việt Nam là lối tư duy nông nghiệp và tính tổng hợp (Phật giáo tiếp xúc với tín ngưỡng dân tộc).

Người Việt Nam coi trọng việc sống phúc đức, sống trung thực hơn là đi chùa, với quan điểm sống: “Thứ nhất là tu tại gia, thứ nhì tu chợ, thứ ba tu cho bằng tu nhà, thờ cha kính mẹ mới là chân tu”; luôn khấn cầu trời phật cho cha mẹ sống bên cạnh mình: “Đêm đêm khấn nguyện Phật Trời, cầu cho cha mẹ sống đời với con”; trong Kinh Tâm Địa Quán cũng dạy rằng: “Cha mẹ Phật vậy”. Khi xây dựng chùa chiền thì bao giờ người Việt Nam cũng chọn nơi phong cảnh hữu tình, hòa nhập với thiên nhiên, chùa được tọa lạc ở vị trí trên cao, yên tĩnh và trang trọng.

Phật giáo Việt Nam kết hợp chặt chẽ việc đạo với việc đời. Vốn là một tôn giáo xuất thế, nhưng vào Việt Nam, Phật giáo trở nên rất nhập thế. Chẳng hạn như đầu thế kỷ XX với truyền thống gắn bó đạo với đời, phật tử Việt Nam hăng hái tham gia vào các hoạt động xã hội, tham gia tích cực vào phong trào đấu tranh đòi hòa bình và độc lập dân tộc, đặc biệt là sự kiện Hòa thượng Thích Quảng Đức tự thiêu vào mùa hè năm 1963 (đòi công bằng xã hội và bình đẳng tôn giáo).

- An sinh xã hội ở Việt Nam:

An sinh xã hội là một trong những chính sách xã hội cơ bản thể hiện đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước ta hướng vào mục tiêu phát triển con người, thúc đẩy công bằng và tiến bộ, nâng cao chất lượng cuộc sống của nhân dân, phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước. Văn kiện Đại hội XII khẳng định: “An sinh xã hội cơ bản được bảo đảm, phúc lợi xã hội và đời sống nhân dân tiếp tục được cải thiện”. Điều 34 Hiến pháp năm 2013 ghi nhận: “Công dân có quyền được bảo đảm an sinh xã hội”.

Việt Nam đã thiết lập được mô hình an sinh xã hội với các vấn đề chính là: Hỗ trợ việc làm và giảm nghèo; bảo hiểm xã hội; trợ giúp xã hội; dịch vụ xã hội cơ bản. Mô hình an sinh xã hội của Việt Nam đã xác định rõ cơ cấu tổ chức, mục tiêu, nguyên tắc, các cơ chế huy động và sử dụng nguồn lực, cơ chế đóng góp và thụ hưởng an sinh xã hội, bảo đảm đúng nguyên tắc toàn dân, công bằng và bền vững. Bên cạnh nguồn lực nhà nước còn có nguồn lực từ xã hội. Mô hình an sinh xã hội liên tục được cải tiến, hoàn thiện nhằm bảo đảm tốt hơn các nhu cầu an sinh cơ bản của nhân dân. Mô hình an sinh xã hội đã

đem lại những thành quả an sinh xã hội đáng khích lệ, như tỷ lệ thất nghiệp ở mức thấp; tỷ lệ nghèo giảm nhanh; bảo hiểm xã hội được mở rộng; các dịch vụ xã hội được cải thiện; trợ giúp xã hội thường xuyên

Trong những năm vừa qua, hệ thống an sinh xã hội ở nước ta ngày càng hoàn thiện, ổn định, góp phần thúc đẩy quá trình phát triển kinh tế xã hội của đất nước, góp phần ổn định đời sống của người lao động, giúp họ bù đắp kịp thời những tổn thất về vật chất, nhanh phục hồi sức khỏe, ổn định cuộc sống khi người lao động gặp phải biến cố. Qua đó, góp phần quan trọng làm ổn định nền kinh tế - xã hội. Hệ thống an sinh xã hội làm tăng thêm mối quan hệ giữa người lao động, người sử dụng lao động và Nhà nước, điều này được thể hiện thông qua việc cá nhân tổ chức, xã hội cùng đóng góp vào quỹ bảo hiểm xã hội; góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và công bằng xã hội; làm giảm bớt khoảng cách giữa người giàu và người nghèo, góp phần bảo đảm sự công bằng xã hội.

Bên cạnh những mặt đã đạt được, hệ thống an sinh xã hội của nước ta hiện nay vẫn còn có những bất cập như: Mức hỗ trợ an sinh xã hội hiện nay còn thấp nên một số bộ phận dân cư còn chưa đạt được mức sống tối thiểu; quản lý nhà nước trong đảm bảo an sinh xã hội còn nhiều hạn chế; chưa có cơ chế tốt để huy động nguồn lực xã hội cho đảm bảo hệ thống an sinh xã hội; giữa các vấn đề chủ chốt của an sinh xã hội còn hoạt động chồng chéo, khó khăn trong công tác đánh giá và quản lý của cơ quan nhà nước.

Để đảm bảo phát triển đồng bộ, có hệ thống an sinh xã hội trong giai đoạn sắp tới, Đảng, Nhà nước và các tổ chức cần có những biện pháp cụ thể như: Hoàn thiện hệ thống pháp luật về an sinh xã hội; đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả chương trình tạo việc làm và xóa đói giảm nghèo; củng cố lại hệ thống bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp, đồng thời sử dụng có hiệu quả quỹ bảo hiểm xã hội để bảo đảm nhu cầu của người tham gia;...

- Vai trò của Phật giáo với đảm bảo an sinh xã hội:

Với tinh thần tôn trọng và đề cao con người, đặt con người vào vị trí trung tâm nên các hoạt động an sinh xã hội của Phật giáo ra đời là để đáp ứng nhu cầu cấp thiết, hỗ trợ của những con người vượt qua khó khăn.

Trong các hoạt động của mình, Phật giáo đều đặt con người lên vị trí hàng đầu. Phát huy truyền thống gắn bó, đồng hành cùng dân tộc, với phương châm “nhập thế giúp đời”, Phật giáo Việt Nam luôn tham gia tích cực vào các hoạt động nhân đạo, từ thiện, xã hội. Sự tham gia của Phật giáo vào an sinh xã hội ngày càng sâu rộng, với nhiều hình thức phong phú, linh hoạt, đạt hiệu quả cao. Chẳng hạn như: Chùa là nơi cứu độ chúng sinh bình đẳng, hễ ai gặp khó khăn, hoạn nạn hay những bất trắc trong cuộc sống mà tìm đến nhà chùa thì đều được nhà chùa cứu giúp; chùa còn tổ chức các hoạt động từ thiện với các bữa cơm chay, cháo đến các bệnh viện; tổ chức các lớp học cho trẻ em nghèo; ngoài những cứu giúp trước mắt thì nhà chùa còn giúp con người hướng thiện, mang lại niềm tin cho con người vào cuộc sống.

Phật giáo luôn đề cao lòng từ bi, nhân ái, được coi là tôn giáo nhập thế gắn bó với dân tộc Việt Nam. Trong quan niệm của Phật giáo, những việc tu phước, làm việc thiện chính là con đường để giúp con người có được một cuộc sống an bình. Hoạt động từ thiện - xã hội, bảo đảm an sinh xã hội không chỉ là sự thể hiện tinh thần từ bi, cứu khổ, cứu nạn của tín đồ Phật giáo mà còn đóng vai trò thực hiện công tác bảo trợ, cứu trợ xã hội rất lớn của Phật giáo. Có thể thấy rằng, Phật giáo là một tổ chức xã hội lớn, là lực lượng xã hội quan trọng, đồng hành cùng Nhà nước và các tổ chức xã hội khác trong các hoạt động từ thiện để hỗ trợ người dân, góp phần xây dựng hệ thống an sinh xã hội của nước ta, đảm bảo công bằng xã hội.

Các hoạt động từ thiện, an sinh xã hội của Phật giáo ngày càng tăng về quy mô, mở rộng về đối tượng thụ hưởng, đa dạng về hình thức thể hiện, sáng tạo trong cách thức tiến hành. Quá trình hoạt động đã có sự phối hợp với các cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Đặc biệt, đã thu hút được sự tham gia không chỉ của tăng, ni, phật tử mà còn của đông đảo người dân trong việc giải quyết vấn đề an sinh, phúc lợi xã hội; cùng Nhà nước và xã hội chung tay vì một xã hội tốt đẹp, mọi người dân có cuộc sống hạnh phúc. Sở dĩ, Phật giáo có thể làm tốt công tác an sinh xã hội là vì điểm tương đồng trong triết lý vì con người của Phật giáo với lý tưởng của Đảng vì sự ấm no, hạnh phúc của nhân dân. Trong những năm vừa qua Phật giáo Việt Nam tham gia giải quyết hiệu quả nhiều vấn đề xã hội, mang lại cuộc sống tốt đẹp hơn cho những con người. Phật giáo kết

nổi nhiều nguồn lực khác nhau để cùng chung vai, góp sức hỗ trợ cho những người đang gặp cảnh khốn khó.

Với mục tiêu vì con người nên Phật giáo đã tham gia vào tất cả nội dung của an sinh xã hội nhằm bảo đảm thu nhập tối thiểu và giảm nghèo bền vững, góp phần đẩy lùi và hạn chế tối đa việc tái nghèo của người dân; trợ giúp xã hội cho những người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn (bệnh tật, mồ côi, nghèo khó); tiếp cận dịch vụ xã hội ở mức tối thiểu (mở các lớp học tình thương, mở các trung tâm chăm sóc trẻ em mồ côi...). Ngoài ra, Phật giáo đã phối hợp với các tổ chức nhà nước mở rộng các hoạt động tăng cường giải quyết việc làm, tổ chức trợ giúp cơ bản về giáo dục, y tế và chỗ ở cho người dân. Một trong những hoạt động hướng đến cộng đồng của Phật giáo được đánh giá cao là tổ chức các hoạt động trợ giúp cơ bản về y tế và chỗ ở cho những người gặp hoàn cảnh khó khăn. Các chùa là nơi thường xuyên tiếp nhận các cảnh đời cơ nhỡ, bất hạnh, không nơi nương tựa, phụng dưỡng Mẹ Việt Nam Anh hùng, xây dựng trung tâm bảo trợ dành cho người già neo đơn, trẻ em khuyết tật,...

Các hoạt động từ thiện của Phật giáo được đẩy mạnh. Thông qua thái độ từ bi, mà Phật giáo đã cảm hóa được con người, dẫn dắt họ làm điều thiện, bỏ qua lối sống vị kỷ để quan tâm đến con người và xã hội. Sự lan tỏa đạo đức và triết lý Phật giáo tạo điều kiện cho Phật giáo truyền bá sâu rộng và bám rễ lâu bền cùng dân tộc, góp phần định hình những giá trị đạo đức và lối sống cho con người Việt Nam hiện nay. Hoạt động an sinh xã hội của Phật giáo ngày càng được tăng cường, các hoạt động trợ giúp xã hội không ngừng đẩy mạnh cả về hỗ trợ đột xuất và hỗ trợ thường xuyên.

Mặc dù công tác an sinh xã hội của Phật giáo có nhiều những biến chuyển tích cực, phù hợp với tình hình của nước ta, góp phần ổn định chính trị - xã hội trong giai đoạn hiện nay nhưng sự tham gia của Phật giáo vào công tác an sinh xã hội vẫn còn tồn tại một số hạn chế, bất cập như: Hoạt động an sinh xã hội của Phật giáo chỉ tập trung vào nhân đạo, từ thiện mà chưa chú ý tới phúc lợi xã hội; những người làm công tác bảo trợ xã hội, giảng dạy trong các cơ sở của Phật giáo phần lớn xuất phát từ cái tâm mà tham gia nhưng về cơ bản chưa có chuyên môn, nghiệp vụ; sự phối hợp với các cơ quan nhà nước và chính quyền địa phương của các cơ sở Phật giáo có

lúc chưa được tổ chức chặt chẽ dẫn đến những thất thoát, sai lệch trong sử dụng kinh phí vào các hoạt động an sinh xã hội... Tất cả những điều này đòi hỏi phải có giải pháp để khắc phục và phát huy vai trò của Phật giáo trong thực hiện an sinh xã hội.

3.2. Thực trạng việc phát huy vai trò của Phật giáo trong đảm bảo an sinh xã hội trong thời gian qua

Trong quan niệm của Phật giáo, những việc tu phước, làm việc thiện chính là con đường để giúp con người có được một cuộc sống an bình. Kinh nhà Phật luôn nhắc đến tinh thần vô ngã, vị tha, khuyên con người sống có trách nhiệm với cộng đồng, thể hiện lòng nhân ái của mình với người khác. Hoạt động từ thiện - xã hội, bảo đảm an sinh xã hội không chỉ là sự thể hiện tinh thần từ bi, cứu khổ, cứu nạn của tín đồ Phật giáo mà còn là một phương thức thể hiện chức năng hỗ trợ xã hội của Phật giáo. Không chỉ là sự giúp đỡ, bù đắp con người về mặt tinh thần, mà còn bằng những hành động mang tính thực tiễn, thiết thực. Được thành lập năm 1981, Giáo hội Phật giáo Việt Nam, thực thi tinh thần nhập thế, tốt đạo đẹp đời, Ban Từ thiện Trung ương và địa phương ra đời, đã thực thi công tác từ thiện một cách tích cực có hiệu quả qua nhiều hình thức quyên góp cứu tế, cứu trợ, chia sẻ với đồng bào khi hoạn nạn, tai ương do thiên tai, hỏa hoạn, bệnh tật, giúp đỡ bảo trợ người già không có người thân nương tựa,... rồi tiến đến xây dựng những trung tâm từ thiện nuôi trẻ lang thang, cơ nhỡ kết hợp việc đào tạo giáo dục học văn hóa, học nghề để hoàn thiện nhân cách và có thể có kỹ năng sống đúng nghĩa, thích ứng với xã hội.

Trong những năm vừa qua, Phật giáo đã cùng các tôn giáo và các tổ chức xã hội khác thực hiện tốt công tác an sinh xã hội, điều này được thể hiện rất rõ thông qua công tác từ thiện, giáo dục đạo đức để cảm hóa, giúp con người hướng thiện và làm cho cuộc sống của con người ngày một tốt hơn. Thực hiện công tác an sinh xã hội trong đó có công tác từ thiện là việc làm tiêu biểu trong việc nhập thế của Phật giáo nhằm đảm bảo những điều kiện sống cơ bản: như nhà cửa để ở, đồ ăn thức uống để chống đói, quần áo để mặc, trường để học, bệnh viện để chữa bệnh... Các hoạt động từ thiện, nhân đạo, an sinh xã hội của Phật giáo ngày càng đa dạng, phong phú. Về bảo

đảm thu nhập tối thiểu và giảm nghèo bền vững. Phật giáo tham gia vào các hoạt động như: xây cầu, đào giếng, làm đường nông thôn, hỗ trợ gia đình chính sách, chiến sĩ biên phòng, nuôi dưỡng Mẹ Việt Nam Anh hùng; tham gia ủng hộ quỹ đền ơn đáp nghĩa, chương trình “Nghĩa tình biển đảo”, ủng hộ quỹ cứu chiến binh, quỹ nạn nhân chất độc da cam, quỹ người mù, quỹ xóa đói giảm nghèo

Giáo hội Phật giáo Việt Nam rất quan tâm tới công tác nuôi dạy trẻ mồ côi, chăm sóc người già, người neo đơn. Hệ thống trường nuôi dạy trẻ mồ côi, lớp học tình thương, các trung tâm nuôi dưỡng người già không nơi nương tựa thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã và đang hoạt động hiệu quả. Theo Báo cáo tổng kết công tác phật sự năm 2015 của Giáo hội Phật giáo Việt Nam, trên tinh thần trách nhiệm ưu đời mẫn thế của người con Phật, các lớp học tình thương, trường mẫu giáo, trường nuôi dạy trẻ khuyết tật, mồ côi, trẻ bị nhiễm HIV, trung tâm dưỡng lão, trường dạy nghề... trong hệ thống Giáo hội Phật giáo Việt Nam tại các tỉnh, thành phố (Trung tâm nuôi dạy trẻ mồ côi, khuyết tật: 1.736 em; Trung tâm nuôi dưỡng người già: 1.459 cụ; Trường mẫu giáo: 1.849 em; Trường dạy nghề: 450 em; Trung tâm tư vấn, hỗ trợ người nhiễm HIV: 8 cơ sở).

Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã vận động nhiều tăng, ni, phật tử, các nhà hảo tâm ủng hộ để đảm bảo an sinh xã hội, hướng về cội nguồn do Đảng, Nhà nước phát động. Phật giáo còn tham gia vào các hoạt động thiết thực cho người dân như: hỗ trợ làm cầu đường, gây quỹ đền ơn đáp nghĩa, nhiều tăng, ni, phật tử còn có sáng kiến tặng thẻ bảo hiểm xã hội cho những người có hoàn cảnh khó khăn... Mức độ huy động nguồn lực không ngừng gia tăng, biểu hiện cụ thể: trong nhiệm kỳ VI (2007 - 2012), nguồn lực huy động dành cho hoạt động xã hội của Giáo hội Phật giáo là 2.897,432 tỉ đồng nhưng chỉ trong 4 năm (2012 - 2016) của nhiệm kỳ VII thì số kinh phí cho hoạt động từ thiện xã hội của Giáo hội Phật giáo đã đạt tới con số trên 4.000 tỉ đồng. Đây là minh chứng rõ nhất cho hoạt động an sinh xã hội của Phật giáo, góp phần ổn định phát triển kinh tế - xã hội của đất nước trong những năm vừa qua.

Giáo hội Phật giáo Việt Nam các cấp và tăng, ni, phật tử trong cả nước tiếp tục chung tay thực hiện các hoạt động nhân đạo từ thiện, xóa đói, giảm

nghèo, bảo vệ môi trường, góp phần xây dựng nếp sống văn hóa. Phật giáo tham gia vào việc khám chữa bệnh miễn phí cho người nghèo. Xây dựng và mở rộng hệ thống dịch vụ y tế, hoạt động khám, chữa bệnh miễn phí cho người nghèo của các tín đồ Phật tử có ý nghĩa lớn. Hiện nay, trong cả nước, các tín đồ Phật tử đã góp phần xây dựng hơn 165 cơ sở Tuệ Tĩnh đường, hàng trăm phòng chẩn trị y học dân tộc, phòng khám,... với nhân lực đa số là các y, bác sĩ đương chức và về hưu tự nguyện tham gia hoạt động khám, chữa bệnh với nguồn kinh phí thuốc men và cơ sở vật chất lấy từ việc quyên góp, thiện nguyện của tín đồ Phật tử. Đội ngũ Phật tử thường xuyên phối hợp với Ban Từ thiện xã hội Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Hội Y, bác sĩ thiện nguyện,... khám bệnh và phát thuốc, tặng quà cho nhiều gia đình chính sách, đồng bào dân tộc thiểu số, trẻ mồ côi, người tàn tật, người dân thuộc diện chính sách xã hội ở nhiều tỉnh, thành trên phạm vi cả nước.

Giáo hội Phật giáo Việt Nam cùng các tín đồ Phật tử còn chung tay với nhà nước thực hiện các hoạt động tạo công ăn việc làm, cải thiện cuộc sống cho người lang thang, người có hoàn cảnh khó khăn, gia đình thương, bệnh binh bằng việc tổ chức dạy nghề và giới thiệu việc làm cho các công ty với mức thu nhập ổn định. Ngày càng nhiều Phật tử trong cả nước tổ chức bếp ăn từ thiện, “Nồi cháo tình thương” cho bệnh nhân nghèo đang điều trị tại các bệnh viện đã thể hiện tinh thần nhập thế, cứu khổ của Giáo hội Phật giáo, tín đồ Phật tử với đông đảo người dân nghèo trong cả nước.

Nhìn chung, trong những năm vừa qua, Phật giáo Việt Nam mà đại diện là tổ chức Giáo hội Phật giáo đã làm phát huy tốt vai trò của mình trong công tác đảm bảo an sinh xã hội, mặc dù còn những hạn chế nhất định, song về cơ bản Phật giáo đã góp phần cùng với Nhà nước và các tổ chức xã hội ổn định đời sống nhân dân, đặc biệt là giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn thay đổi cuộc sống.

3.3. Những giải pháp cơ bản nhằm phát huy vai trò của Phật giáo trong thực hiện an sinh xã hội ở nước ta giai đoạn hiện nay

Để Phật giáo phát huy tốt vai trò của mình trong thực hiện an sinh xã hội nước ta giai đoạn hiện nay, cần phải có những giải pháp cơ bản, tích cực và hiệu quả như sau:

- *Thực hiện tốt các chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước đối với tôn giáo:* Chủ trương, chính sách của Đảng đối với tôn giáo đã được thể chế hóa trong Hiến pháp, pháp luật, đặc biệt là trong Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo năm 2004 và trong Luật tín ngưỡng, tôn giáo, tạo điều kiện để các tổ chức tôn giáo phát triển và thúc đẩy xu hướng thế tục hóa. Đảng vừa khẳng định quan điểm nhất quán là tôn trọng, bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo, xây dựng khối đoàn kết giữa đồng bào có đạo và không theo đạo, giữa đồng bào theo các tôn giáo khác nhau trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc, đồng thời chủ trương phát huy các giá trị văn hóa, đạo đức tốt đẹp trong tôn giáo; khuyến khích các hoạt động tôn giáo ích nước, lợi dân, tốt đời, đẹp đạo. Phật giáo đã nhanh chóng làm tốt vai trò của mình, đồng thời tăng cường tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện, nhân đạo, an sinh xã hội.

- *Tăng cường công tác tuyên truyền làm thay đổi nhận thức về vai trò của Phật giáo đối với thực hiện an sinh xã hội:* Sử dụng các phương tiện thông tin đại chúng, tiến hành các hoạt động từ thiện công khai, minh bạch, có tổ chức làm cho người dân và phật tử hiểu thêm về Phật giáo là đạo của từ bi, của lòng nhân ái, đồng hành cùng dân tộc. Phật giáo cùng Nhà nước và xã hội đã và đang nỗ lực giải quyết những vấn đề trong xã hội góp phần xây dựng cuộc sống ngày một ấm no, hạnh phúc.

- *Nâng một số hoạt động của Phật giáo thành công tác xã hội:* Thành lập các trường nuôi dạy trẻ mồ côi, cơ sở nuôi dưỡng người già, người khuyết tật. Những hoạt động này góp phần tăng cường sức khỏe cho cộng đồng, tạo điều kiện cho xã hội phát triển. Hoạt động từ thiện này của Phật giáo Việt Nam cần phải có sự phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng, ban ngành của Nhà nước để người dân gặp hoạn nạn có cơ hội thụ hưởng những chính sách an sinh xã hội mà tổ chức Phật giáo dành cho.

- *Huy động rộng rãi các nguồn lực xã hội:* Thông qua các hoạt động từ thiện, không chỉ các tăng, ni, phật tử mà các thành phần xã hội khác như: cơ quan, đoàn thể, tổ chức và người dân sẽ có cơ hội giúp đỡ những người khác với tinh thần “lá lành đùm lá rách” hay “uống nước nhớ nguồn”, sống tốt đời

đẹp đạo, sống có ích cho xã hội. Qua đó giúp cho mọi người hướng thiện, hành thiện, góp phần đẩy lùi cái ác, xóa bỏ và hạn chế cái xấu.

- *Nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân*: Với nhiều hình thức thực hiện, hướng đến nhiều đối tượng khác nhau trong xã hội, Phật giáo trực tiếp tham gia vào các vấn đề trụ cột của an sinh xã hội như: giải quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo (xây nhà tình nghĩa, hỗ trợ tiền ăn học...); hỗ trợ bảo hiểm xã hội (các tăng, ni, phật tử tặng quà là thẻ bảo hiểm cho những người có hoàn cảnh khó khăn); trợ giúp xã hội (giúp đỡ những người không nơi nương tựa, cơ nhỡ, neo đơn, bệnh tật...) và các dịch vụ xã hội cơ bản. Những hoạt động đó không chỉ hỗ trợ vật chất mà còn bằng tinh thần để giúp họ yên tâm ổn trước những điều bất hạnh và cố gắng vươn lên để thay đổi cuộc sống.

4. Kết luận

Hiện nay, nước ta đang tập trung cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, đặc biệt là với sự tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, tình hình kinh tế - xã hội có những chuyển biến phức tạp. Bên cạnh mặt tích cực thì còn những hạn chế nhất định như: sự phân hóa giàu nghèo rõ rệt, nạn thất nghiệp, lợi dụng tôn giáo để trục lợi và làm những điều sai trái... Trước tình hình này, Phật giáo đã làm rất tốt vai trò “nhập thế” của mình, đó là hành đạo giúp đời, gắn hoạt động của Phật giáo với thực hiện an sinh xã hội, giúp đỡ nhiều người có hoàn cảnh éo le, bất hạnh lấy lại niềm tin vào cuộc sống, góp phần ổn định kinh tế - xã hội của đất nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Thường trực Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam: *Báo cáo tổng kết công tác phật sự năm 2016*.
2. Giáo hội Phật giáo Việt Nam: *Báo cáo tổng kết công tác phật sự năm 2015 của Giáo hội Phật giáo Việt Nam*.
3. Nguyễn Hữu Dũng: “Bảo đảm gắn kết chặt chẽ tăng trưởng kinh tế với tiến bộ và công bằng xã hội trong chiến lược phát triển nước ta đến năm 2020”, tạp chí *Kinh tế và Phát triển*, số tháng 1 (163), 2011.

4. Thích Gia Quang: *Đạo đức Phật giáo và ảnh hưởng của nó đối với một số lĩnh vực đời sống xã hội Việt Nam hiện nay*, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội, 2013.
5. Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam: *Báo cáo tổng kết công tác phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam, nhiệm kỳ VI (2007 - 2012)*.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2016.